

Slovenský Slovak Ranger

Spravodaj Asociácie strážcov chránených území Slovenska 1/2001

Vážení priatelia, kolegovia, strážcovia, vedúci pracovníci, členovia i sympatizanti Asociácie strážcov chránených území Slovenska!

Napísať úvodník k prvému číslu nového časopisu (nech by to bol len bezvýznamný "dedinský" plátok) neprislúcha hocikomu. Snažil som sa zbaviť tejto neľahkej úlohy a preniesť zodpovednosť na niekoho naozaj zodpovedného, napr. priamo prezidenta, či niektorého z členov výboru Asociácie. Nepodarilo sa, a tak predstupujem pred Vás, teraz už s plnou vážnosťou a s prvým číslom nášho - vášho spravodaja Slovenský RANGER.

Myšlienka a potreba takéhoto média vyvstali už v počiatkoch existencie Asociácie a prešli boľným, hoci pomalým, až evolučným vývojom. Definitívnu podobu dostala idea na X. stretnutí na Poľane, kde boli touto úlohou poverení F.Divok a A.Mezei, dobrovoľne (a dobre) prispel svojimi návrhmi D.Bevilaqua.

Základné formy a smerovanie Spravodaja je možné zhrnúť do nasledovných bodov:

- Spravodaj bude vychádzať dvakrát ročne tak, aby pokryl informáciami dobu medzi dvoma stretnutiami (jar, jeseň)

- obsah budú tvoriť zhrnutia a zásadné materiály (závery, uznesenia) z výročných stretnutí, zo zasadnutí výboru, oznamy - to najmä zo strany vedenia Asociácie; naopak - zo strany členskej základne očakávame správy z činnosti strážcov, tak z bežnej, každodennej práce, ako aj o uskutočnených projektoch, služobných cestách, dojmoch zo Stretnutí atď.

- distribuovať sa bude v dvoch formách - tlačenej a elektronickej; vzhľadom na to, že všetky Správy NP a CHKO majú prístup na internet, ako aj kopírovaciu techniku, dostane každá Správa jeden exemplár a bude na vás, aby ste ho rozdistribúovali svojim kolegom, dobrovoľníkom a pod.; jeden výťažok Spravodaja sa bude zasielať samozrejme na vedenie ŠOP SR a tiež na MŽP SR, ako aj partnerským organizáciám v zahraničí (ČR); v budúcnosti plánujeme na základe získania finančných prostriedkov rozšírenie tak obsahu Spravodaja, ako aj okruhu jeho adresátov

napr. na odbory životného prostredia OÚ a KÚ, Inšpekciu ŽP a za optimálnych podmienok aj na environmentálne zamerané NGO a ďalšiu spolupracujúcu verejnosť; samozrejme - ak máte záujem a možnosť, distribuujte im kópie Spravodaja už teraz; je dôležité, aby sa o nás dozvedela aj verejnosť;

A na záver snád' to najdôležitejšie - očakávame vašu aktívnu účasť pri tvorbe spravodaja Slovenský Ranger. Len s vašou pomocou sa nám podarí naplniť obsah Spravodaja a ciele, ktoré sme si postavili. Veríme, že zvládneme všetky organizačné záležitosti tak, aby obsahová náplň, forma, spracovanie aj distribúcia boli k všestrannej spokojnosti.

za redakciu, Adalbert Mezei

Na 9. stretnutí Asociácie strážcov chránených území Slovenska v Račkovej doline bola podpísaná dohoda o spolupráci medzi ASCHÚS a partnerskou Asociáciou strážcov prírody chránených území Českej republiky. Listinu majú pevne v rukách - Petr Grendziok, Mike Marshall a Zdeno Pochop. (il. foto k článku na str.2)

**DOHODA O SPOLUPRÁCI
UZAVRETÁ MEDZI**

**Asociáciou strážcov chránených území Slovenska
so sídlom v Spišskej Novej Vsi**

a

**Asociací strážu přírody chránených území České republiky
so sídlom v Peci pod Sněžkou**

Účel a predmet

Účelom a predmetom dohody je nadviazanie vzťahov medzi národnými asociáciami a vzájomná podpora činností, ktoré vyvíjajú doma a mimo ňu.

Obe národné asociácie sa dohodli na :

1. Podpore a rozvíjaní vzťahov národných asociácií a to napríklad účasťou delegácií na valných zhromaždeniach členov alebo organizovaní spoločných zasadnutí výborov národných asociácií a to striedavo na území Slovenskej a Českej republiky.
2. Pravidelnej výmene informácií a iných aktuálnych materiálov vydávaných alebo získaných národnými asociáciami.
3. Sprostredkovaní krátkodobých pracovných výmenných stáží v chránených územiach oboch republík pre členov národných asociácií.

Platnosť dohody

1. Dohoda o spolupráci sa uzatvára na dobu **100 (jeden sto) rokov**.
2. Dohoda nadobúda platnosť dňom jej podpísania a platnosť stráca uplynutím doby, na ktorú bola uzatvorená.

Záverečné ustanovenia

1. Dohodu je možné meniť iba písomným dodatkom podpísaním obidvomi zmluvnými stranami.
2. Dohoda bola vyhotovená v 6 (šiestich) exemplároch v slovenskom, českom a anglickom jazyku. Každá strana obdrží dva exempláre.

TANAP, Račková dolina 15. júna 2000

**Ing. Vladivoj Vančura
prezident**

Asociácia strážcov chránených
území Slovenska

**Mike Marshall
viceprezident**

International Ranger Federation

**Petr Grendziok
prezident**

Asociace strážců přírody
chránených území
Českej republiky

Záznam z rokovania výboru ASCHÚS

Zasadnutie výboru ASCHÚS sa konalo dňa 15.2.2001 v Poprade.

Zúčastnili sa členovia výboru **Ing. Bobula, Ing. Škorváňková, J. Babic, Z. Pochop**, prizvaní boli členovia Asociácie **Ing. Potaš, Ing. Mezei, F. Divok**.

Ospravedlnení členovia výboru **Ing. Vančura, J. Ksiažek**

Program:

1. Príprava IX. Stretnutia
2. Dohoda o spolupráci so ŠOP SR
3. Vyhodnotenie strážnej služby na Slovensku a Katalóg výmenných pobytov v CHÚ SR
4. List výboru pre ŽP NR SR
5. Účast' na valnej hromade ASCHUČR
6. Spravodaj Slovenský ranger
7. Stav financií
8. Rôzne

ad 1. - Ing. Bobula informoval v zastúpení J. Ksiažeka o pripravách XI. Stretnutia v Tanape – Belanské Tatry - stretnutie sa bude konať 17.-19.5.2001, dátum uzávierky prihlášok je 15.4.;

- v pozvánkach bude konkretizovaný (už navrhnutý) program, ako aj organizačné pokyny;

- limit účasti pre neregistrovaných dobrovoľníkov sú 3 osoby z jedného CHÚ;

- na príprave stretnutia sa budú podieľať J. Ksiažek, Ing. Potaš, Ing. Bobula;

- konanie stretnutia, ako aj nevyhnutné organizačné body oznámi na IRF Ing. Vančura s tým, aby tieto informácie boli uverejnené na webovej stránke IRF - ako hostia budú pozvaní zástupcovia z Českej rep., Poľska a Maďarska, zo Slovenska z MŽP, ŠOP SR, TANAPu, Lesov TANAPu a ďalší)

ad 2. - Členovia výboru boli oboznámení s textom pripravenej Dohody o spolupráci so ŠOP SR, následne je potrebné napísať sprievodný list pre riaditeľa ŠOP SR a podpísať Dohodu do 31.3.2001

ad 3. - Ing. Bobula výbor zoznámil so spracovaným materiálom "Správa o strážnej službe na Slovensku". Materiál spracoval Ing. Švajda (TANAP) na veľmi dobrej úrovni. V najbližšom čase je nutné ešte zapracovať korektúry a doplnky jednotlivých organizácií. Materiál bude distribuovaný na všetky Správy VCHÚ na riaditeľskej porade (odovzdaný proti podpisu riaditeľom CHÚ).

Obdobne postupovať pri Katalógu výmenných pobytov.

Ing. Švajdovi patrí poďakovanie za dobre odvedenú prácu.

ad 4. - O liste s obsahom – situácia v ochrane prírody a strážnej služby OP v SR v súčasných podmienkach, ktorý pripravil Ing. Bevilaqua informoval Z. Pochop. List bol prijatý vo výbore pre ŽP NR SR, zatiaľ však nebola žiadna odozva.

Vzhľadom na to Ing. Bevilaqua pripraví otvorený list, ktorý bude zaslaný TASR, vláde SR, politickým stranám, prezidentskej kancelárii a Grémiu 3. sektora

ad 5. - V dňoch 26.-28.4.2001 organizuje česká národná asociácia valnú hromadu v NP Podyjí. V rámci dohody o spolupráci výbor uvažuje s účasťou delegácie 9 členov (3 za výbor + 6 členov). Vybavuje sa doprava Fiatom Ducato (TANAP). Do 15.3. zabezpečia nomináciu a organizačné záležitosti Ing. Vančura a Z. Pochop

ad 6. - Ing. Mezei predložil koncepciu spravodajcu Slovenský Ranger, s ktorou výbor vyslovil súhlas. V prvej fáze vydávania (pre vnútornú potrebu) bude riešená forma minimálnych nákladov – elektronická a papierová. Na príprave a ďalšej koncepcii sa budú podieľať Ing. Mezei a F. Divok, prvé číslo bude hotové do 20.4.2001, za zaslanie príspevkov do konca marca sú zodpovední Ing. Vančura, Z. Pochop, J. Babic

ad 7. - O Stave financií podala informáciu Ing. Škorváňková- na účte je stav 500,- Sk, v pokladni 700,- Sk. 5.1.2001 urgovala nezaplatenie členských príspevkov u 12 členov. Pohľadávky voči členom a iným boli priebežne vyrovnané. Je potrebné prijať opatrenia na zvýšenie príjmov.

ad 8. - Rôzne

a) WWW stránka asociácie – odsúhlasená štruktúra a umiestnenie . O tvorbu a údržbu sa bude starať Ing. Potaš. Úvodné podklady zaistí Z. Pochop (adresár, plán aktivít 2001, história ASCHÚS), anglické texty Ing. Vančura

b) kontrolu úloh plánu aktivít r. 2001 previedol Z. Pochop s konštatovaním, že plán sa plní priebežne

Budúci výbor sa bude konať 19.4.2001 v Poprade

Zapísal 19.3. 2001 Z. Pochop

STRETLI SME SA NA POĽANE

X. medzinárodné stretnutie Asociácie strážcov CHÚ Slovenska

V dňoch 15. až 17. júna 2000 sa v Račkovej doline na území TANAPu uskutočnilo IX. stretnutie strážcov NP, CHKO a dobrovoľníkov. Jednou z úloh tohto stretnutia bolo pripraviť X. medzinárodné stretnutie strážcov CHÚ Slovenska a dobrovoľníkov v CHKO BR Poľana v mesiaci október 2000. X. medzinárodné stretnutie Asociácie strážcov CHÚ Slovenska sa uskutočnilo v dňoch 6. až 8. októbra 2000 v CHKO BR Poľana.

Na valnom zhromaždení členov Asociácie sa po privítaní hostí a všetkých účastníkov stretnutia pristúpilo k voľbe návrhovej komisie. Po kontrole záverov IX. stretnutia Asociácie nasledovala správa o činnosti výboru. Ďalším bodom bol stav členskej základne (aktuálny stav členskej základne je 41 členov, s výnimkou členov, ktorí nezaplatili členský príspevok + 1 čestný člen) a stav financií. D. Hartánský informoval o vypracovaní listu vedúcemu úradu MS SR D.Lipšicovi o spolupráci s odborom ochrany prírody a krajiny MŽP SR s cieľom zriadiť pre členov stráže prírody a profesionálnych pracovníkov ŠOP SR inštitút verejného činiteľa, aj s poukázaním na nedostatky, s ktorými prichádzajú do kontaktu pri svojej práci. Po prestávke výbor Asociácie predložil návrh plánu aktivít na rok 2001 (obsahuje 10 úloh) a plán samofinancovania Asociácie (formou odpracovania stanoveného počtu brigádnických hodín). Diskusia sa týkala miest XI. a XII. stretnutia v roku 2001. Niektorí členovia Asociácie poukázali na potrebu zlepšenia komunikácie v Asociácii (formou

vydávania spravodajcu alebo súhrnných správ). Živá diskusia sa tiež rozprúdila na tému zaradiť do plánu aktivít na rok 2001 vypracovanie zmluvy so ŠOP SR s cieľmi - umožniť účasť na stretnutiach ASCHÚS strážcom a členom, vytvoriť funkčné miesto s pracovnou náplňou terénna, strážna a informačná služba. ASCHÚS by sa mala stať garantom školenia a vzdelávania strážcov (certifikát) s cieľom maximálne možného vybavenia a vytvorenia profesionálnych podmienok pre strážcov. Ďalšie informácie sa týkali pripravovaného európskeho stretnutia rangerov v Dánsku na prelome rokov 2000/2001 a výmenných projektov EUROPARCu.

Veľmi inšpiratívnymi časťami stretnutia bolo školenie strážcov medzinárodnými účastníkmi z Maďarska (šéf lesníckeho a poľnohospodárskeho odboru Ministerstva ochrany životného prostredia Géza Temesi), Rumunska (Arthur Hebel z NP Retezat), Rakúska (z NP Donau Au), Anglicka (z Lee Valley Park) a samozrejme už tradične živiálnymi kolegami z Českej republiky (z CHKO Beskydy, z NP Šumava a z KRNPu), ktoré pokračovalo celé sobotné dopoludnie.

• MAĎARSKO

V Maďarsku je ústredným štátnym orgánom ochrany prírody Ministerstvo ochrany životného prostredia, ktoré má 2 odborné sekcie (sekcia ochrany zložiek životného prostredia a sekcia ochrany prírody). Ďalšími orgánmi je Generálny inšpektorát ochrany životného prostredia a prírody a Inštitút ochrany prírody so sídlom v Budapešti a riaditeľstvá 9 národných parkov (Aggtelek, Balaton-felvidék, Bükk, Duna-Dráva, Duna-Ipoly, Fertő-Hanság, Hortobágyi, Kiskunság, Körös-Maros). Celkový počet osobitne chránených častí prírody

v Maďarsku je 1398 (9 národných parkov, 38 chránených krajinných oblastí, 140 prírodných rezervácií a 1 prírodná pamiatka + 1210 chránených území miestneho významu), pričom celková rozloha chránených území tvorí 9,8% rozlohy Maďarska. V Maďarsku platí od roku 1996 zákon o ochrane prírody, ktorý definuje okrem iného aj úlohy stráže prírody. Členovia stráže prírody majú o.i. štatút verejného činiteľa a sú úradnými osobami, ktoré môžu napríklad kontrolovať automobily a tiež doklady poľovníkov a rybárov. Členovia stráže prírody majú určený svoj obvod a oblasť pôsobenia s rozpisom jednotlivých služieb. V jednotlivých chránených územiach sa pohybuje počet strážcov od 7 do 33, pričom na 1 strážcu pripadá 2850 až 4909 ha. Strážcovia sú štátnymi zamestnancami a zaujímavosťou je aj fakt, že až 60% z nich má vysokoškolské vzdelanie.

• ČESKÁ REPUBLIKA

Ústredným orgánom štátnej správy vo veciach ochrany prírody a krajiny je Ministerstvo životného prostredia ČR, jeho podriadeným orgánom je Správa CHKO ČR, ktorá spravuje 24 CHKO. Okrem CHKO sú na území ČR 4 NP. Odbornou organizáciou je Agentúra ochrany prírody a krajiny. Osobitne chránené časti prírody a krajiny zaberajú 13% rozlohy územia ČR. Dost' podstatným rozdielom oproti SR je skutočnosť, že NP a CHKO sú správnymi orgánmi a stráž prírody má počas výkonu svojej funkcie štatút verejného činiteľa. V roku 1998 bola založená asociácia strážcov v ČR, ktorá má 28 členov. V NP Šumava je zriadený útvar informačnej a strážnej služby, ktorý riadi 4 strážne obvody,

zriadené na území tohto národného parku, pričom v každom z nich pracuje 3-5 profesionálnych strážcov. V KRNAPE sú strážcovia súčasťou prevádzkového odboru. Na území KRNAPu sú zriadené 3 pracoviská, pričom na každom z nich pracujú 4-5 profesionálni rangeri a celkovo asi 26 dobrovoľníkov.

· RAKÚSKO

V Rakúsku je vyhlásených 5 národných parkov, ktoré reprezentujú rozličné typy krajiny. Zaujímavosťou manažmentu týchto národných parkov je, že každý z nich má vlastný systém organizácie. Asociácia rangerov Rakúska bola oficiálne založená až v roku 1999. V národných parkoch pracuje asi 200 ľudí. Na vyškolenie strážcov existuje len v samotnom Rakúsku 25-26 rôznych tréningových kurzov, ktoré majú tiež rozličnú dĺžku trvania (od 3 týždňov po 2 roky). Preto sa v poslednej dobe ukazuje potreba zjednotenia systému týchto kurzov. Perličkou Rakúska je, že do dnešného dňa chýba presná definícia rangera. Rangeri sa stretávajú na stretnutiach raz v roku. Len v národnom parku Donau Au je zamestnaných 35 ľudí.

· RUMUNSKO

V Rumunsku sú 3 oficiálne chránené územia, kde fungujú 3 rozdielne systémy. Ochrana prírody v Rumunsku vychádza zo spracovaného projektu ochrany biodiverzity. Po 4 rokoch fungovania tohto systému sa skúsenosti s vytvorením siete chránených území budú aplikovať na existujúci systém. Ústredným orgánom štátnej správy je Ministerstvo pre vodu, lesy a životné prostredie. Riaditeľstvu národných parkov je podriadená služba chránených území, ktorá riadi 3 národné parky. Na území národného parku pracuje 12 profesionálnych rangerov a správa národného parku si na obdobie

sezóny prenajíma 5 sezónnych rangerov.

· ANGLICKO

Lee Valley Park bol založený v roku 1966 na ploche 4500 ha (z toho je 1500 ha v inom vlastníctve). Navštívi ho ročne 2,5 mil. návštevníkov. Na jeho území je zamestnaných 14 rangerov na plný pracovný úväzok + 10 sezónnych pracovníkov - rangerov. Náplňou ich činnosti je manažment v ochrane prírody, starostlivosť o kultúrne dedičstvo, monitoring a pod. Dôležitou je i práca s dobrovoľníkmi (B.T.C.V.)

V poobedňajších hodinách sa uskutočnila terénna exkurzia na trase Predná Poľana - Zadná Poľana - Katruška - Strunga a späť, ktorej sprievodcom bol vedúci správy CHKO BR Poľana - Ing. Dušan Slávik. Zasvätené, jemu vlastným spôsobom, oboznámil účastníkov exkurzie s históriou, súčasnosťou, prírodnými podmienkami a zaujímavosťami CHKO. Dlhý „sprievod“ strážcov, prevažne v zelenom služobnom oblečení, vzbudzoval údiv okoloidúcich turistov. Zaujímavým spestrením bol operatívny zásah Dana Hartánskeho – strážcu NAPANT voči cyklistovi v NPR.

Večer sa rozbehla už tradičná „Ranger Party“, tentoraz na netradičnom mieste – živánčisku pri hoteli. Pri dobrom jedle, nápojoch, country hudbe improvizovanej kapely (zloženej z členov skupín Countryči a Sosna) a miestnom harmonikárovi sa zábava pretiahla do skorých ranných hodín. Po nedeľných raňajkách (kde mimochodom mnohým chýbala káva) sa účastníci X. medzinárodného stretnutia Asociácie strážcov CHÚ Slovenska rozišli domov.

Na záver netreba zabudnúť vyzdvihnúť organizátorov tohto stretnutia (najmä Jara Babica). V doterajšej histórii ASCHÚS to bolo stretnutie, na ktoré sa podarilo pritiahnúť najviac zahraničných účastníkov.

spracoval: Juraj ŠVAJDA
(red. upravené)

OZNAMY

***

Členské v Asociácii vyjadrené v korunách je takmer symbolické. Napriek tomu (alebo práve preto) sú zábudlivci, ktorí s jeho zaplatením meškajú.

Členské za r. 2000 nemajú ešte zaplatené:

Bačinský M. (S-NP Malá Fatra)
Hapl E. (S-NP Muránska plan.)
Macejka V. (S-CHKO V.Karpaty)
Mäsiar J. (S-NP Malá Fatra)

Úhrada členského za r. 2000 môže byť vyrovnaná na Stretnutí v máji 2001 v Tatrách, alebo pošt. poukážkou na adresu:
Škorváňková Katarína
ASCHÚS, S-NP Slovenský raj,
Letná 53, 052 01 Spišská Nová Ves

Pri nezplatení členského za r. 2000 budú strážcovia, ktorí členské za r. 2000 neuhradili, podľa stanov z ASCHÚS vylúčení.

Tiež na stretnutí strážcov bude možné zaplatiť člený príspevok na r. 2001. Aj tu je možnosť tejto úhrady poštovou poukážkou na vyššie uvedené adresu.

Škorváňková

***

Na stranách 10-12 tohto čísla Spravodaja nájdete „kompletný“ adresár členov Asociácie. Žiaľ, už pri jeho zostavovaní sme si boli vedomí toho, že je v ňom veľa nepresností, resp. chýbajúcich údajov. Tiež sme stáli pred dilemou, či uvádzať do adresára domáce adresy, príp. telefóny a čísla mobilných telefónov. Tieto problémy, ako aj aktualizáciu adresára by sme mali doriešiť na najbližšom stretnutí.

Ďakujeme, že nás za to nekameňujete, ale prispejete svojim aktívnym podielom.

-R-

ZÁVERY X.STRETNUTIA ASCHÚS

A: Plán aktivít na rok 2001:

- Zorganizovať 2 stretnutia ASCHÚS -
XI.stretnutie, TANAP
T: máj 2001 Z: J.Ksiazek
XII.stretnutie, NP Poloniny alt.CHKO V.Fatra
T: jeseň 2001 Z: výbor
- Zlepšiť komunikáciu v ASCHÚS
a) s členmi formou spravodaja
T: priebežne Z: F.Divok, A.Mezei
b) s organizáciami (MŽP SR, ŠOP SR, inými národnými asociáciami, NGO a pod.) formou zasielania záverov stretnutí a spravodaja ASCHÚS
T: 2x ročne Z: výbor
c) s IRF formou súhrnnej správy za rok 2001
T: december 2001 Z: výbor
- Pripraviť a podpísať Zmluvu o spolupráci so ŠOP SR
T: január 2001 Z: Z.Pochop, J.Babic, V.Vančura, D.Hart'anský
- Pripraviť projekt k rozvoju členskej základne a uchádzať sa o grant
T: február 2001 Z: V.Vančura
- Pripraviť do diskusie projekt celoslovenského letného tábora strážcov a ich dobrovoľníkov
T: máj 2001 Z: Z.Pochop
- V oblasti medzinárodnej spolupráce
a) Účasť na európskom stretnutí strážcov
b) Účasť na projektoch organizovaných EUROPARCom
c) Plniť ustanovenia dohody o spolupráci s Českou asociáciou
T: priebežne Z: výbor a členovia
- Garantovať a organizovať školenia strážcov a dobrovoľníkov podľa obsahu Certifikátu strážcu, tento bod zaradiť do formulácií dohody so ŠOP SR
T: priebežne Z: výbor
- Pripraviť katalóg možností k výmenným pobytom strážcov v rámci SR a s ČR
T: február Z: členovia (návrhy)
marec Bobula (zostavenie)
- Aktualizovať internetovú stránku ASCHÚS
T: január 2001 Z: T.Potaš
- Pripraviť rukoväť strážcu prírody na základe výstupov (materiálov) zo školení
T: máj-okt.2001 Z: J.Bobula
- Pripraviť otvorený list v záujme lobbingu vo veci právomocí a systéme zatriedenia strážcu CHÚ
T: január 2001 Z: D. Hart'anský, D.Bevilaqua
- Prispievať do kroniky ASCHÚS
T: priebežne Z: členovia
- Pripraviť návrhy na vonkajšiu prezentáciu členov ASCHÚS (preukaz, odznak)
T: máj 2001 Z: členovia

B: Prijatie nových členov ASCHÚS

- Ing.Miroslav KUBIŠ** – garant – Jaroslav Babic
- Ing.Vladimír VICIAN** – garant – Jaroslav Babic
- Jozef GÚT** – garant – Jaroslav Babic
- Ing.Ivan KOSTIAL** – garant – Dan Hart'anský
- Vladimír GOLIAN** – garant – Dan Hart'anský
- Jozef IZAKOVIČ** – garant – Metod Macek

C: Finančný plán

Predpokladaný príjem - 34.500,-Sk

Členské	4.500,- Sk
Za školenie strážcov (od ŠOP SR)	15.000,- Sk
Grant zameraný na rozvoj inštitúcie	15.000,- Sk

Predpokladaný výdaj - 27.000,- Sk

Poštovné	500,- Sk
Vedenie účtu	500,- Sk
Kancelárske potreby	1.000,- Sk
Účasť na valnej hromade v ČR	10.000,- Sk
Prezentácia ASCHÚS	3.000,- Sk
Financovanie hostí	5.000,- Sk
Zabezpečenie stretnutia 2x za rok	5.000,- Sk
Rezerva	2.000,- Sk

Rozdiel : 7.500,- Sk

Uznesenia z X.stretnutia Asociácie strážcov chrán. území Slovenska, konaného v dňoch 6.-8.10.2000 na Poľane v CHKO BR Poľana

1) Valné zhromaždenie ASCHÚS schvaľuje:

- Kontrolu a vyhodnotenie plnenia záverov z IX.stretnutia ASCHÚS s tým, že nesplnené úlohy prechádzajú na ďalšie obdobie
- Správu o činnosti výboru ASCHÚS za rok 1999
- Správu o stave členskej základne
- Správu o hospodárení organizácie
- Plán aktivít na rok 2001
- Prijatie nových členov ASCHÚS
- Finančný plán ASCHÚS na rok 2001

2) Valné zhromaždenie ASCHÚS ukladá:

Členom výboru a všetkým členom ASCHÚS plniť úlohy vyplývajúce z plánu aktivít na rok 2001

Návrhová komisia pracovala v zložení:

Adalbert Mezei, Juraj Ksiazek, Vladimír Hruz

Z celkového počtu 39 členov ASCHÚS sa prezentovalo na stretnutí 25, valné zhromaždenie bolo uznášaniaschopné. Základné dokumenty – Plán aktivít, Prijatie nových členov, Finančný plán boli s pripomienkami prijaté. Uznesenia boli prijaté jednoglasne.

Zapísal: Adalbert Mezei, 9.10.2000

RANGERSKÁ SLUŽBA V RUMUNSKU

Na jesennom stretnutí ASCHÚS v CHKO Poľana sa medzi inými hosťami objavili aj tri tváre našich kolegov - rangerov z Rumunska. Vedúci rangerskej služby z Národného parku Retezat p.Arthur Hebel, Prírodného parku Piatra Craiului p.Liviu Dumbrava a Lesného parku Vanatori-Neamt p.Stefan Hogas. Všetky tri parky ležia v oblasti Karpát a svojím spôsobom sú jedinečné. NP Retezat pripomína naše Západné Tatry, Piatra Craiului zase NPR Ohnište v NAPANTE a Vanatori-Neamt je lesnaté územie s krásnymi horskými lúkami.

Základným problémom ochrany prírody v chránených územiach Rumunska je rozpor medzi právnou, legislatívnou a praktickou ochranou. Ešte donedávna v Rumunsku chránené územia neboli spravované odbornými organizáciami, ktoré by zabezpečovali úlohy praktickej ochrany prírody. V našom ponímaní neexistovali správy národných parkov alebo CHKO.

Len nedávno v rámci medzinárodného projektu na ochranu biodiverzity vznikli v troch uvedených chránených územiach administratívne zložky – správy. Cieľom projektu je zabezpečiť trvalo udržateľnú ochranu biologickej diverzity ekosystémov lesov a alpínskych lúk v rumunskej časti Karpát.

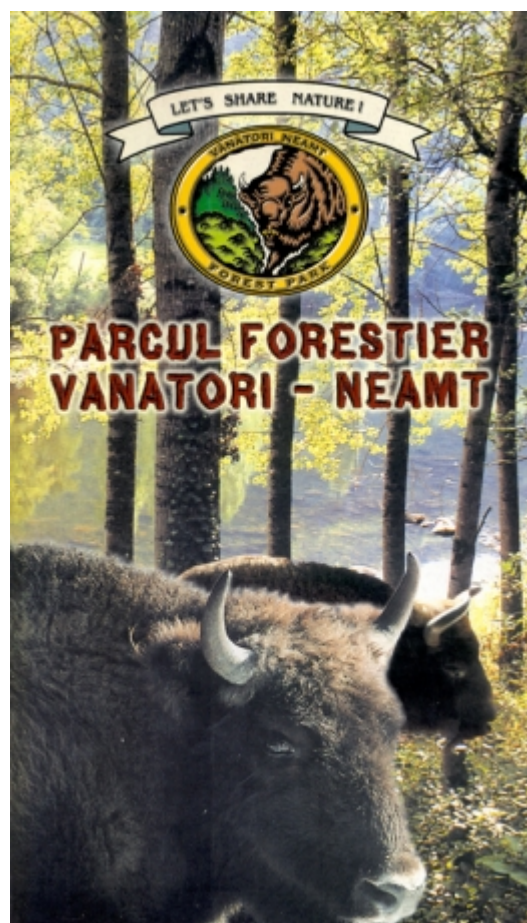
V súčasnosti štruktúra chráneného územia pozostáva z riaditeľa, vedúceho strážnej služby, ekonóma, pracovníka pre ekologickú výchovu, pracovníka pre spoluprácu s miestnymi komunitami a špecialistu na informačné technológie.

Súčasní rangeri sú vlastne bývalí lesníci. Veľkosť rangerského úseku dosahuje cca 1000 ha a na tomto území má ranger povinnosť presadzovať dodržiavanie zákonov súvisiacich z ochranou prírody. Napríklad v Prírodnom Parku Piatra Craiului je na výmere 3400 ha 12 rangerov

plus 5 sezónnych v letných mesiacoch. Problém súčasnej rangerskej služby podľa Liviu Dumbravu je prerobiť lesníkov na rangerov. Vyžaduje to veľa hodín tréningu, rozhovorov, vysvetľovania, tpezlivosti. Na svete je už napríklad tréningový manuál vysvetľujúci, čo vlastne obnáša práca rangersa.

V súčasnosti sa činnosť rangerov uskutočňuje v rámci Lesného zákona, Zákona o poľovaní, Zákona o životnom prostredí. Zo všetkého najviac však očakávajú prijatie Zákona o chránených územiach, ktorý by mal jasne definovať postavenie a funkciu rangersa..

Podľa materiálu Liviu Dumbrava,
PP Piatra Craiului spracoval V.Vančura

(tit.strana prop.materiálu Lesného parku Vanatori - Neamt)

3. SVETOVÝ KONGRES IRF

V dňoch 10.–17.9.2000 som sa zúčastnila **3.svetového kongresu IRF (International Ranger Federation) v Krugerovom NP v Juhoafrickej republike**. Najbližším kolegom, s ktorým sme mali aj spoločnú prezentáciu na poster, ale aj pomocou iných propagačných materiálov, bol Olda Pažout z KRNAP-u, ktorý zastupoval Českú asociáciu strážcov.

Krugerov NP (KNP) bol vyhlásený v r.1946 prezidentom Paulom Krugerom, no jeho časť medzi riekou Crocodile River a časťou Sabie bola vyhlásená za rezerváciu Sabie Game Reserve už v r.1899. Rozloha NP Kruger je 2 mil. ha a geologické podložie je prevažne z granitov a basaltov. V KNP je až 35 hlavných vegetačných typov.

Okrem škály veľmi rôznej a pestrej vegetácie, ako napr. strom aloe, salámovník, baobab a i., sa tam nachádza množstvo zveri, stanovištne viazanej na savanu. Najviac ohrozenými a zároveň najviac chránenými druhmi sú príslušníci tzv. „Veľkej päťky“ (Big five) – lev, leopard, nosorožec, slon, byvol.

Kongres prebiehal vo veľmi príjemnej medzinárodnej atmosfére, zúčastnilo sa ho 350 účastníkov z 52 rôznych krajín a chránených území vo svete. Ubytovaní sme boli v turistickom stredisku Berg-en-Dal. Ako jedno z mnohých stredísk, aj toto je ohradené pletivom s elektrickým prúdom proti divej zveri. Musím podotknúť, že v KNP nie sú žiadne dedinky, mestá, továrne, ale len turistické strediská plne vybavené pre návštevníka t.j. pošta, reštaurácia, zasadacie miestnosti, obchod, bazén, ubytovanie, kaviareň atď.

Hlavnou témou a heslom kongresu bolo „**Ranger po roku 2000**“.

Táto hlavná téma bola rozdelená na 3 okruhy: *Ranger a celistvosť územia, Ranger a*

ekoturizmus, Ranger a komunity. K nim boli počas dňa prednášané rôzne referáty a konali sa workshopy. Súčasťou dňa bol ranný (od 5⁰⁰ do 8³⁰ hod.) a večerný (od 16⁰⁰ do 20⁰⁰ hod.) safari výjazd priamo do buša v parku, samozrejme, len s ozbrojeným sprievodcom. Jeden celý deň bol tzv. „Field-trip“ celodenný výjazd, kde sme prešli približne 1/4 KNP, videli sme množstvo zveri, umelú cirkuláciu vody do napájadiel pre zver, odchytné zariadenia, turistické centrá, management vypaľovania buša pre zabezpečenie jeho obnovy a iné zaujímavosti.

Veľmi dôležitými osobnosťami, ktoré pozná väčšina rangerov na Slovensku, boli prezident IRF Gordon Miller z Anglicka, tiež Mike Marshall a nám veľmi dobre známy, živiálny Sean Prendergast z NP Peak v Anglicku. Aj touto cestou odovzdávam od neho pozdrav ostatným rangerom na Slovensku.

Záverom kongresu bolo prijatie kľúčových úloh pre IRF a pozvanie pre rangerov zo všetkých zúčastnených krajín na 4.svetový kongres v r.2003 v Austrálskej Viktórii.

Ing. Katarína Škorvánková

(il.foto: poster Slovenskej a českej asociácie)

Anketa o strážnej službe v rôznych CHÚ vo svete

Počas účasti na 3.svetovom kongrese IRF a pobytu v Krugerovom NP v Juhoafrickej republike, sme s kolegom Oldřichom Pažoutom – zástupcom Českej asociácie strážcov robili malý prieskum (formou ankety) o strážnej službe v niektorých NP alebo iných CHÚ v 11 krajinách: Portugalsko, Juhoafrická rep., Švédsko, Bhutan, Austrália, Keňa, India, Rusko, Poľsko, Maďarsko, Angola. (pozn. Kongresu IRF sa zúčastnilo 350 účastníkov z 52 krajín)

Kolegom – strážcom z týchto krajín sme dávali nasledovné otázky:

- názov CHÚ z ktorého prichádza
- rozloha CHÚ
- počet strážcov na území
- vzdelanie strážcov
- návštevnosť CHÚ/rok
- plat strážcu/mes
- problémy v CHÚ
- rozpočet CHÚ/rok

Výsledky miniprieskumu (dotazníka):

Krajiny: 1. Portugalsko, 2. Juhoafrická rep., 3. Švédsko, 4. Bhutan, 5. Austrália, 6. Keňa, 7. India, 8. Rusko, 9. Poľsko

Krajina	Názov a charakter CHÚ	Rozloha CHÚ	Počet strážcov	Vzdelanie strážcov	Návštevnosť CHÚ os/rok	Plat strážcu n/mes	Problémy v CHÚ	Rozpočet CHÚ n/rok
1.	PN De Sintra-Cascais, hory a pobrežie	17 tis. ha	15	špeciálny kurz	2 mil.	?	výstavba a požiare	?
2.	Kruger NP, savana a pahorkatina	2 mil. ha	42	3-ročný kurz pri univerzite	?	30000 R ¹	pytliactvo, požiare, introdukcia rastlín	50 mil. R
3.	Tyrestaskogen NP, pobrežie a lesy	350 ha	2	14 dňový špeciálny kurz	4-5 tis.	15000 SEK	turistika	1,5 mil. SEK
4.	Doga NP, savana	1100 ha	43	2 ročný kurz pri univerzite	50 tis.	600 USD	?	?
5.	Parks Viktoria	35 tis. ha	17	krátky kurz	500 tis.	3000 USD	turistika	16 mil. USD
6.	Tsavo East NP, savany a hory	11742 km ²	130	špeciálny 6 mesačný kurz	150 tis.	100 tis KES ²	pytliactvo	15 mil. KES
7.	Kaziranga park, pozdĺž rieky	430 km ²	7	špeciálny 3mesačný kurz	15-16 tis.	7000 rupií	pytliactvo, turizmus	5 mil. rupií
8.	Volvsko-Kampski Zapovednik	10 tis. ha	21	väčšinou univ. vzdelanie bez špec. kurzu	?	1700 rubľov ³	pytliacenie, zber lesných plodov	2 mil. rubľov
9.	Pieninsky NP, hory	2346 ha NP 5000 ha OP	8	nie je žiadny špeciálny kurz	750 tis.	1200 Zl ⁴	urbanizácia	?

¹ Randy, 1 USD = 7 Randov

² Keňské šilingy, 1 USD = 70 šilingov

³ 1 USD = 27 rubľov

⁴ Zlotý, 1 Zl = 10 Sk

10. Maďarsko - Stráž prírody je v Maďarsku vyčlenená z ostatných stráží, má celorepublikovú pôsobnosť a právomoci policie. Ostatné stráže nemajú takú právomoc a pôsobnosť.

11. Angola - V Angole je 10 NP, v nich je asi 1.500 strážcov. V posledných rokoch sú strážcovia z radov armády a prechádzajú 3-mesačným školením. Žiadny management ani monitoring sa v NP nerobí. Strážcovia iba strážia územie pred nájazdmi pytliakov. Na pomoc povolávajú aj armádu. Plat strážcu je len 10 USD/mes (pozn.: v Angole sa realizuje poplatkový lov zvere : impala 200 USD, byvol – 300 USD), čo ich samotných núti pytličiť. V príprave je školiace stredisko pre strážcov.

Spracovala: Ing. Katarína Škorváňková + Oldřich Pažout

ADRESÁR ČLENOV ASCHÚS

Adresár členov ASCHÚS k 1.1.2001 má 44 položiek. Je to málo, či dost? Veľa?

Vyplyva z toho niekoľko poznatkov -

1. na Slovensku je málo profesionálnych strážcov;
2. nie všetci profesionálni strážcovia sú členmi Asociácie;

3. je potešiteľné, že členmi Asociácie sú aj "nestrážcovia", len keby boli všetci aktívni;

4. je potešiteľné, že postupne sa členmi Asociácie v zmysle Stanov stávajú aj dobrovoľníci, členovia Stráže prírody;

meno	pracovisko	telefón	fax	e-mail

Dost' dlho sme rozmýšľali, akú podobu by mal mať tento adresár. Návrhy boli rôzne, tak obsahového, ako aj formálneho rázu. Nakoniec z toho vyšlo to, čo ste práve dočítali, alebo si ešte len idete pozrieť.

Použité boli údaje poskytnuté Katkou Škorvánkovou, ktorá vedie peňažnú agendu Asociácie a údaje z web stránky

ŠOP SR (<http://www.sopsr.sk>), spracované Zuzanou Šantovou.

Samozrejme, adresár nie je konečný, ani jeho obsah, ani forma. Čakáme na Vaše ohlasy.

-ez-

Original Message

From: SCHKOB <schkob@iol.cz>
To: <tanap@sazp.sk>
Sent: Tuesday, November 07, 2000 6:58 PM
> Zdraví Petr Grendziok
> Historicky první, po podpisu dohody o spolupráci mezi našimi AS, právě uskutečňuje stáž Tono Potaš v KRNApu. Začal úspěšně: snědl čtvrt opečeného jehněte a zalíval to pivem Krakonoš!
(cit. e-mail na Správu TANAPu)

..... no čo k tomu dodat? Snáď už len skutočne ako to celé prebehlo.

Cesta sa uskutočnila na základe dohody medzi ASCHUS a „Asociáci strážu prírody CHÚ ČR“, ktorá nabáda obe strany k „sprostredkovaniu krátkodobých pracovných výmenných stáží“.

.... po párhodinovej ceste som sa ocitol na mieste určenia - v Krkonošskom národnom parku. Využil som zasadnutie výboru asociácie a spojil som plánovanú stáž s účasťou na zasadnutí. Stretnutie známych tvárí, ktoré určujú smer a rýchlosť napredovania českej asociácie v domácich podmienkach mi malo byť na zamyslenie a v konečnom dôsledku na legálne použitie infodát až sa odstanem do našej „výhodnej reality“.

... prší. November má na to nárok. Terénna exkurzia dopadla dobre a každé slovo na úrodnú pôdu. KRNAp je v zachovaných prírodných podmienkach trochu inde ako môj domovský TANAP, preto aj menežovanie je tomu prispôsobené. Čakajú ma ešte nejaké dni, preto som opatrný v hodnotení a porovnávaní.

Dva dni s výborom prešli ako voda. Skoro ráno v nedeľu, v čase, keď ešte časť výboru a nedojedené už studené pečené jahňa spalo, ma odvážalo auto do Harachova. Tu som mal prichystaný program, ktorého náplňou bolo vidieť na vlastné oči západnú časť NP s jej prírodnými i technickými prvkami, výstavbou, dopravou, turizmom i športom. Čiastočne som nahliadol do organizačných záležitostí terénnej stanice a zúčastnil som sa zberu materiálu na expozíciu v infocentre, ktorá je tak isto ako infocentrum v Špindlerovom mlýne vo výstavbe.

Odtiaľto ma prevelili v duchu programu naspäť do „Špindlu“. Náplňou boli striedavo dotknuté i nedotknuté časti NP, ktoré sú v KRNApe zaradené do zón podľa stupňa degradácie ekosystémov. To bolo pre mňa asi najväčším prekvapením. Dopad znečistenia sa prejavil na degradácii ekosystémov NP ohromujúco. Zmena rozpadnutých ekosystémov na cintorínové kultúry s *Picea Pungens*. Mám zimomriavky na tele aj napriek tomu, že začína vychádzať slnko.

Trasa študijnej cesty prechádzala hlavným hrebeňom, takže som pozeral na sever do Poľska i vľavo na boudy a hrebeň so Snežkou. Problematika „boud“ je tu špecifický fenomén, takže bolo sa na čo pýtať a čo počúvať.

Posledným zastavením bola „Terénna stanica (TES) Pec pod Snežkou“ a k nej spadajúce územie. Riešenie cyklistiky, dopravy a starostlivosť o turistické chodníky je dôležitou súčasťou menežmentu NP a zvlášť tejto TES. Výstup na Snežku bol rozmarom počasia a tak som fotoaparát vyťahoval a schovával do tašky nie pre dážď, ale vďaka scenérii, ktorá mi aspoň na záver dokázala, prečo sú Krkonoše národný park. Uchvátilo ma Černoehorské rašelinisko, ktoré som si zaradil medzi skvosty NP a miesta najzachovalejšie.

Finančná situácia NP sa spolu so zručnosťou jednotlivých pracovníkov prejavujú na im zverených úsekoch. Možnosť príjmu NP z vlastných aktivít výrazne napomáha čiastočnej nezávislosti od „štátnej almužny“ v našich parkoch. Kultúra info-siete tu je základom pre riadenie pohybu a výchovy návštevníkov. Lesné hospodárenie je žiaľ citeľné na každom kroku, a kým pôjde o prežitie lesných ekosystémov NP ako značne zmenených pôvodných ekosystémov, nebude to ináč.

Ako teda dopadla prvá stáž ?

... mal som možnosť „šmirovať“ v KRNApe a vytvoriť si databázu malých vecí a malých predsavzatí, ktoré by mohli v dobrom posunúť TANAP ďalej. Českej asociácii patrí jednotka nie len za „jehně a pivo Krakonoš“, ale aj za ostatné - nevynímajúc počasie. Týmto všetkým ďakujem.

*Tony Potaš
Správa TANAPu
TES Tatranská Lomnica*

Asociácia strážcov chránených území Slovenska uvíta všetky sponzorské príspevky na svoju činnosť.

Adresa ASCHÚS: Letná 53, 052 01 Spišská Nová Ves
tel: +421 965 4410276 fax: +421 965 4422026
IČO: 31961240, bankové spojenie: IRB Spiš. Nová Ves č.úctu: 4502358/5200

**Slovenský RANGER
Spravodaj Asociácie strážcov
chránených území Slovenska**

Vydáva ASCHÚS ako interný materiál pre členov asociácie,
orgány a organizácie ochrany prírody a spolupracujúcu verejnosť, zdarma
Vychádza 2x do roka.

Zodpovedný redaktor: Adalbert Mezei

Príspevky a pripomienky zasielajte na adresu:
Adalbert Mezei, Správa NAPANT, Zelená 5, 974 00
Banská Bystrica;
e-mail: mezei@sopsr.sk
tel: +421 88 4130888 fax: +421 88 4130820

resp.:
František Divok, Správa NP Slov.raj, Letná 53, 052 01
Spišská Nová Ves;
e-mail: divok@spisnet.sk
tel: +421 965 4410276 fax: +421 965 4422026